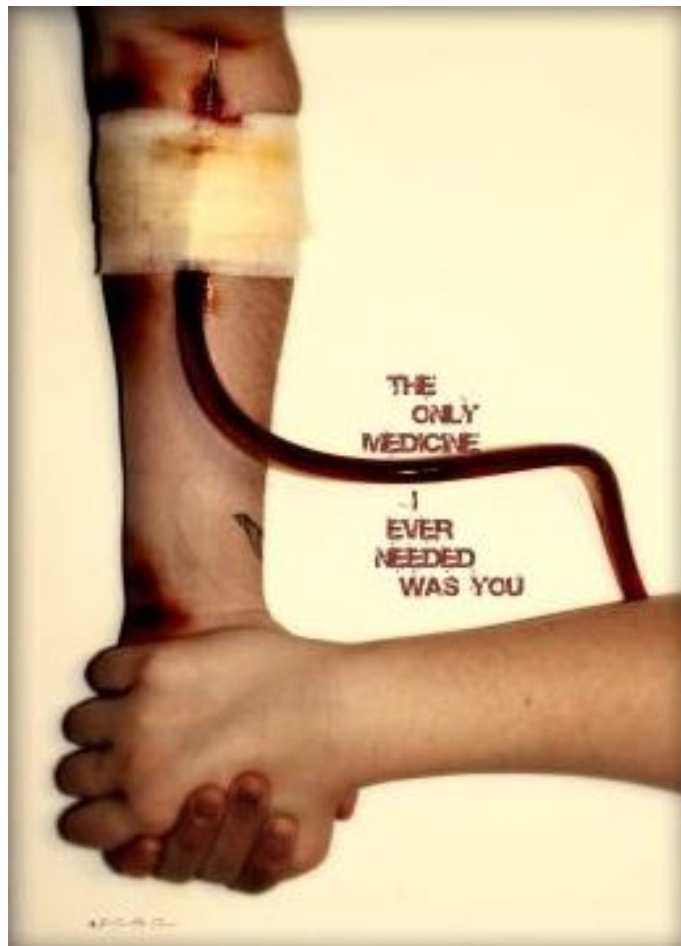

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET**

MEDICINSKA HUMANISTIKA

Skripta

Split, rujan 2016.

Sadržaj

Uvod u medicinu.....	3
Ženevska deklaracija.....	4
Mit o Asklepiju.....	5
Povijest Medicinskoga Fakulteta u Splitu.....	6
Prva generacija studenata u Splitu	7
Osamostaljenje Medicinskoga fakulteta	7
Program i obilježje studija Medicina	8
Kako naći informacije o nastavi.....	9
Ispiti	9
Prava i dužnosti studenata.....	11
Titule u medicini i na fakultetu	12
Liječničke organizacije	14
Hrvatska liječnička komora	14
Hrvatski liječnički zbor.....	15
Svjetska zdravstvena organizacija.....	15
Svjetsko liječničko udruženje	16
Crveni križ.....	16
Liječnici bez granica	17

Uvod u medicinu

Medicina je znanost i umijeće dijagnosticiranja, liječenja i prevencije bolesti ljudi. Naziv medicina potječe od latinske riječi *medicina* čije je značenje lijek, liječenje, te zanimanje liječnika (lat. *medicus*). Danas je medicina regulirana profesija koju obavljaju liječnici nakon završenog školovanja, koje, ovisno o sustavu školovanja pojedine države, može trajati od 4 do 7 godina. Nakon završenog studija medicine, liječnici se najčešće odluče za znanstvenu (doktorat) ili kliničku specijalizaciju (trenutno u Hrvatskoj postoji 45 kliničkih specijalizacija), koje zahtijevaju najmanje 3 godine dodatnog školovanja. Bavljenje medicinom podrazumijeva cjeloživotno učenje, koje je u većini država regulirano obnavljanjem dozvole (licencije) liječnika svakih nekoliko godina (6 godina u Hrvatskoj) na osnovi odslušane edukacije, provjere znanja, specijaliziranoga rada, te objave znanstvenih radova. U Hrvatskoj, Zakon o liječništvu ([nn. 121/03, 117/08](#)) uređuje pojam, ustrojstvo i uvjete za obavljanje liječničkoga zvanja, te definira liječnike kao temeljne i mjerodavne nositelje zdravstvene djelatnosti koji se moraju voditi slijedećim **načelima**:

1. stalno održavanje i podizanje kvalitete liječničkih usluga u interesu zdravlja i društvenog blagostanja pučanstva,
2. održavanje i promicanje povjerenja između liječnika i pacijenata te članova njihovih obitelji,
3. poštivanje prava pacijenata,
4. neovisno i profesionalno djelovanje te očuvanje i promicanje slobode i ugleda liječničkog zvanja,
5. promicanje dostojanstvenog i odgovornog profesionalnog ponašanja poštivanjem u radu propisa, pravila struke te kodeksa medicinske etike i deontologije.

Sama medicinska djelatnost strogo je zakonski regulirana mnogobrojnim **zakonima i pravilnicima** (npr. u Hrvatskoj: *Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, Zakon o krvi i krvnim pripravcima, Zakon o medicinskoj oplodnji, Pravilnik o minimalnim uvjetima prostora i opreme u zdravstvu, Pravilnik o obrascu suglasnosti i odbijanju liječenja, Pravilnik o kliničkim ispitivanjima lijekova i dobroj kliničkoj praksi, Pravilnik o načinu pregleda umrlih i utvrđivanja uzroka smrti, Pravilnik o promjeni spola, i sl.*) kojima možete pristupiti na [mrežnim stranicama Katedre](#). Međutim, napredak znanosti i medicine često pomiče granice mogućnosti ljudskog roda mnogo brže od uspostavljanja zakona ili dogovora ljudi (npr. umjetna oplodnja, biranje spola zametka, prekid trudnoće, eutanazija, presađivanje organa, promjena spola, eksperimentiranje na embrijima ili ljudima) te se liječnici danas vode **etičkim načelima** i obvezom njihova poštivanja. Ona su izražena u **Kodeksu medicinske etike i deontologije** (u Hrvatskoj), tj. međunarodnim kodeksima poput **Lisabonske deklaracije** (prava pacijenata), **Madridske deklaracije** (autonomija liječnika), **Helsinške deklaracije** (istraživanja na ljudima), te **Ženevske Deklaracije** (liječnička prisega) kao neposrednog nastavka prisega koju su polagali liječnici u antičkim vremenima.

Ženevska deklaracija

Ženevska deklaracija je dokument koji je 1948. godine u Ženevi prihvatila Opća skupština Svjetskog liječničkog udruženja (WMA, engl. *World Medical Association*), te ga dopunila 1968., 1984., 1994., 2005. i 2006. godine. Ona predstavlja reviziju **Hipokratove prisege**, i danas ju prisežu liječnici prilikom svečanosti završetka studija. Tekst Ženevske Deklaracije glasi:

U času kada stupam među članove liječničke profesije:

Svečano obećavam da ću svoj život staviti u službu humanosti.

Prema svojim učiteljima sačuvat ću dužnu zahvalnost i poštovanje.

Svoje ću zvanje obavljati savjesno i dostojanstveno.

Najvažnija će mi briga biti zdravlje mogega pacijenta.

Poštovat ću tajne onog tko mi se povjeri, čak i nakon njegove smrti.

Održavat ću svim svojim silama čast i plemenite tradicije liječničkog zvanja.

Moji kolege bit će mi sestre i braća.

U vršenju dužnosti prema bolesniku neće na mene utjecati nikakvi obziri dobi, bolesti ili nemoći, vjere, etničkog podrijetla, roda, nacionalnosti, političke pripadnosti, rase, spolne orijentacije, klasne pripadnosti ili drugih čimbenika.

Apsolutno ću poštovati ljudski život.

Ni pod prijetnjom neću dopustiti da se iskoriste moja medicinska znanja radi kršenja ljudskih prava i građanskih sloboda.

Ovo obećavam svečano, slobodno, pozivajući se na svoju čast.

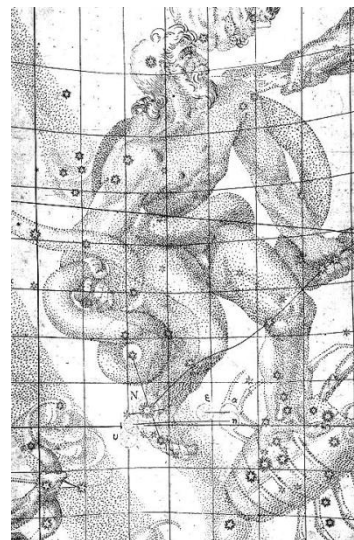
Originalna Hipokratova zakletva glasi:

*"Kunem se **Apolonom** liječnikom, **Asklepijem**; **Higijejom** i **Panakejom**, svim bogovima i božicama, zovući ih za svjedoke, da ću po svojim silama i savjesti držati ovu zakletvu i ove obveze. Stoga ću učitelje toga umijeća štovati kao svoje roditelje, njegovu ću djecu držati svojom braćom, a budu li htjeli učiti ovu umjetnost, poučavat ću ih bez ugovora i bez plaće. Puštat ću da sudjeluju kod predavanja i obuke i u svem ostalom znanju moja djeca i djeca moga učitelja. Učit ću i đake koji se budu ugovorom obvezali i ovom prisegom prisegli, ali nikoga drugoga. Svoje propise odredit ću po svojim silama i znanju na korist bolesnika i štitit ću ga od svega što bi mu moglo škoditi ili nanijeti nepravdu. Nikome ne ću, makar me za to i molio, dati smrtonosni otrov, niti ću mu za nj dati savjet. Isto tako ne ću dati ženi sredstvo za pometnuće ploda. Isto ću i pobožno živjeti i izvršavati svoju umjetnost. Ne ću operirati bubrežne kamence, nego ću to prepustiti onima koji se time bave. U koju god kuću stupim, radit ću na korist bolesnika, kloneći se hotimičnog oštećivanja, a osobito zavođenja žena i muškaraca, robova i slobodnih. Što po svojem poslu budem saznao ili vidio, pa i*

inače, u ophođenju s ljudima, koliko se ne bude javno smjelo znati, prešutjet ću i zadržati tajnu. Budem li održao ovu prisegu i ne budem li je prekršio, neka mi bude sretan život i ugled ljudi do u daleka vremena; prekršim li ovu prisegu i zakunem li se krivo, neka me zadesi protivno."

Mit o Asklepiju

Asklepije (lat. *Eskulap*) je u grčkoj mitologiji sin *Apolona* (boga sunca, pjesništva, istine i proročanstava) i *Koronide*, kćeri kralja Tesalije. Njegov odgoj Apolon je povjerio kentauru *Hironu* koji ga je naučio medicini. Asklepije je bio toliko vješt da je mogao pacijente vratiti iz mrtvih. Prema jednoj verziji kada je Asklepije liječio čovjeka kojeg je pogodila Zeusova munja, prepala ga je zmija koja se nalazila u blizini, i on ju je štapom usmratio. Ubrzo se kraj nje pojavila druga zmija, i stavila joj ljekovito bilje u usta te ju oživjela. Istu metodu zatim je počeo primjenjivati Asklepije, te je iz zahvale za naučenim za svoj simbol koristio štap sa zmijom. Budući da je oživljavanjem i liječenjem ljudi kršio volju bogova Zeus je gromom ubio Asklepija. Prema jednoj verziji mita Zeus je kaznio Asklepija jer je uskrsnuo Hiploita, Tezejeva sina koji je uvrijedio božicu Afrodtu, te je za svoj čin oživljenja primio novac. Prema drugom mitu Had, bog podzemlja, nagovorio je Zeusa da ubije Asklepija jer se prepao da duše više neće dolaziti u podzemlje ako svi budu oživljeni.

Nakon Asklepijeve smrti, Zeus ga je podigao među zvijezde – odakle potječe sazviježđe Zmijonosac (lat. *Ophiuchus*, slika 1). Prema drugom mitu Zeus je da spriječi daljnje svađe s Apolonom oživio Asklepija, ali pod uvjetom da ne vraća ljude iz mrtvih. Asklepije je imao 3 sina i 5 kćeri, od kojih se dvije spominju i u Hipokratovoj zakletvi **Higijea** (božica čistoće – higijene) te **Panakeja** (božica univerzalnog lijeka, grč. pan – sve, aces – lijek). **Asklepijev štap**

dan danas je službeni simbol medicine (slika 2) i razlikuje se od *kaduceja* (engl. *caduceus*) koji je simbol boga Hermesa, a sastoji se od štapa oko kojega su dvije zmije i krila). Česta zamjena ova dva simbola rezultat je slučajne tiskarske pogreške u 19. st. kada je za simbol liječnika američke vojske preslikan kaudacej umjesto Asklepijevog štapa.

Kaudacej bez krila, uz kalež (posudu) Higijee, i zeleni križ danas predstavljaju simbole ljekarnika (farmaceuta, Slika

3). Osim Asklepijevog štapa, često se za simbol medicine u medijima rabi i bijela kuta, te stetoskop.

Povijest Medicinskoga Fakulteta u Splitu

Sve do 10. stoljeća, kada je organiziran **prvi studij medicine u Salernu** (Italija), medicina se učila kao zanat od onih koji su je prakticirali. Danas u svijetu postoji **više od 2700 fakulteta medicine**. Broj i naziv fakulteta možete pronaći na ovim [mrežnim stranicama](#). Među najstarijim školama medicine, a koje i danas imaju studije medicine, su: Bologna (Italija, 1158.), Bolnica St Bartholomew (UK, 1123.), Montpellier (Francuska, 1137.), Oxford (UK, 1220.), Firenza (Italija, 1321.), Padova (Italija, 1399.), Coimbra (Portugal, 1290.), Prag (Češka, 1348.), Krakow (Poljska, 1364.), Beč (Austrija, 1365.), Heidelberg (Njemačka, 1386.). Tek godine 1792. Višanin Jakov Mirković Živković (Vis 1748.-Trogir, 1824.), liječnik koji je medicinu završio u Padovi, a potom radio u Hvaru i Splitu, šalje u Padovu elaborat o potrebi osnivanja Medicinskog fakulteta u Splitu. Odgovor nije dobio, iako je svoju molbu ponavljao više puta. Za vladavine Napoleonova režima utemeljeno je učilište Sv. Lazara 5. studenoga 1806. u Trogiru, dotad najviša medicinska škola na našim prostorima. Na žalost ukida se već 1809. godine. Polaznici prijelaze u Licej u Zadru, koji 1810. biva pretvoren u Centralnu školu, koja je mogla primiti učenike gimnazija i drugih liceja i koja je mogla dodijeliti i naslov liječnika. Tako je 5. kolovoza 1811. diplomu liječnika dobio Julije Pini iz Skradina, što ga čini prvim liječnikom koji je diplomirao u Hrvatskoj. Zadarsku Centralnu školu Napoleon raspušta 1811., a u prosincu 1813. Dalmacija ponovno potpada pod austrijsku vlast koja nije bila voljna obnoviti medicinski studij. Tek stoljeće i pol nakon toga "Nezavisna država Hrvatska" zakonskom odredbom 1944. osniva Medicinske fakultete u Sarajevu i Splitu. Nažalost, zbog ratnih zbivanja splitski nije bio pokrenut. Godine 1960., u dubokoj sjeni komunističke vlasti, Narodni odbor općine Split, Sekretarijat za narodno zdravlje, donosi odluku o osnivanju inicijativnoga odbora za izradu elaborata o organizaciji zdravstvene zaštite i medicinske nastave. Elaborat, na kojemu je radilo oko pedeset liječnika i drugih stručnjaka, upućen je krajem iste godine na ocjenu Medicinskom fakultetu u Zagrebu, gdje je odbijen, ali nije poznato zbog kojih razloga i jesu li oni uopće službeno navedeni. Ipak 1963. Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu otvara u Splitu trogodišnji poslijediplomski studij s mogućnošću specijalizacije i magistriranja iz područja opće medicine, a poslije i iz medicine rada, školske medicine i urgentne medicine. Godine 1965. liječnici Ante Čatipović, Miro Juretić i Ivo Marinović iz Zdravstvenog centra Kotara Split izražavaju mišljenje o potrebi osnivanja Medicinskoga fakulteta, čak i sveučilišta u Splitu, no na to nitko ne reagira. U siječnju 1971. Skupština općine Split imenuje radnu skupinu liječnika za izradbu elaborata o osnivanju Medicinskoga studija u Splitu, no pregovori s Medicinskim fakultetom u Zagrebu traju sve do 11. srpnja 1974. kada je Vijeće Medicinskoga fakulteta u Zagrebu donijelo odluku o osnivanju Područnoga studija medicine u Splitu i to za početak rada 1. rujna školske godine 1974./1975. Iste je godine osnovano i Sveučilište u Splitu, ali Medicinski studij nije u njega bio uključen. Osniva se cijela peta godina studija u Splitu, a nastavu izvode nastavnici iz Zagreba i

Splita. Nastava je svečano otvorena 31. listopada 1976. Iste godine Medicinski fakultet u Zagrebu prihvaća otvaranje i četvrte godine medicinskoga studija. Dana 14. lipnja 1976. u Zagrebu je promoviran Petar Lozo, kao prvi liječnik koji je studij završio na Područnom studiju medicine u Splitu.

Prva generacija studenata u Splitu

Uporni Splićani uspijevaju na Medicinskom fakultetu u Zagrebu izboriti obećanje da će se s početkom školske godine 1979./1980. u Splitu otvoriti cjeloviti Medicinski studij. Otvoren je 1. listopada 1979. i u tom času ima dva redovna i devet izvanrednih profesora, te sedam docenata, a u Dalmaciji izvan Splita još šest izvanrednih profesora i dva docenta. Razredbenom su ispitu pristupila 154 pristupnika, a primljeno ih je 50, te još 26 koji su imali ugovore sa zdravstvenim i drugim ustanovama. Iz prve generacije studenata cjelovitoga petogodišnjeg studija u Splitu prva je, dana 6. srpnja 1984., diplomirala studentica Duška Milovanović. Iz Biskupove palače, gdje se tada odvijala nastava, za vrijeme Domovinskog rata fakultet prelazi u dvije zgrade dobivene od Hrvatske vojske, odnosno Hrvatske ratne mornarice: tzv. Centar za novačenje, koji se namjenjuje za zgradu Temeljnih medicinskih znanosti i Uprave Studija (2700 m²) i “Marles” (840 m²), bivše konačište za stražare Vojne bolnice, koje postaje Medicinski centar za ljudska prava.

Osamostaljenje Medicinskoga fakulteta

Medicinski fakultet u Splitu osnovan je **26. ožujka 1997.**, odlukom koju je donijelo Upravno vijeće Sveučilišta u Splitu. Otad se taj dan tradicionalno slavi kao **Dan Fakulteta**. Nakon zaprimanja odluke Sveučilišta u Splitu, Ministarstvo znanosti i tehnologije podnijelo je zahtjev Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu za mišljenje o potrebi osnivanja Medicinskoga fakulteta u Splitu. Nacionalno vijeće imenovalo je stručno povjerenstvo koje je na osnovi detaljnog elaborata dana 23. svibnja 1997. donijelo zaključak s pozitivnim mišljenjem o ispunjavanju standarda vrsnoće za ustrojstvo i izvedbu sveučilišnoga studija iz područja biomedicine i zdravstva. Na osnovi toga mišljenja Nacionalno vijeće donijelo je istoga dana mišljenje da Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu ispunjava osnovne uvjete za djelatnost visoke naobrazbe, kako je propisano zakonom. Potom Ministarstvo znanosti i tehnologije 3. lipnja 1997. donosi Rješenje o ispunjavanju svih propisanih uvjeta za obavljanje djelatnosti Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i Dopusnicu za početak obavljanja djelatnosti. Nakon toga Trgovački sud u Splitu 11. rujna 1997. donosi rješenje o upisu Fakulteta u svoj registar.

***Napomena:** Cjelovit tekst ovoga članka objavljen je kao poglavlje: Marušić M. Povijest Medicinskog fakulteta u Splitu. U: Janković S, Boban M, urednici. Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet, 1997.-2007. Split: Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet; 2007. str. 16-35. Poglavlje je dostupno na fakultetskim [mrežnim stranicama](#).*

Program i obilježje studija Medicina

Studij medicine u Splitu sastoji se od šest jasno definiranih studijskih godina koje uključuju 5500 sati izravne nastave i 360 bodova ECTS (60 na svakoj godini). Osposobljavanje doktora medicine daje jamstvo da je osoba stekla niz posebnih znanja i vještina koje se mogu podijeliti u četiri skupine:

- Odgovarajuće poznavanje znanosti na kojima se temelji medicina i dobro razumijevanje znanstvenih metoda, uključujući i načela bioloških funkcija i ocjenjivanja znanstveno utvrđenih činjenica i analize podataka.
- Dostatno razumijevanje građe, funkcija i ponašanja zdravih i bolesnih osoba, kao i odnosa između zdravstvenog stanja čovjeka te njegovog fizičkog i društvenog okruženja.
- Odgovarajuće poznavanje kliničkih disciplina i postupaka koje daje cjelovitu sliku o duševnim i tjelesnim bolestima, o medicini sa stajališta prevencije, dijagnoze i terapije te o ljudskom razmnožavanju.
- Odgovarajuće kliničko iskustvo u bolničkim zdravstvenim ustanovama pod primjerenim nadzorom.

Navedena znanja i vještine regulirana su [Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija](#), a uključena su u nastavni plan i program studija medicine kroz različite predmete (kolegije). Broj kolegija, njihovo trajanje i broj nastavnih sati nisu jednaki na svim studijskim godinama, manji su na prve tri, tzv. **predkliničke godine**, a veći su na **kliničkim godinama**, posebice na šestoj godini u kojoj su uključene tzv. kliničke rotacije. Odabir toga oblika nastave zasniva se na shvaćanju medicinske izobrazbe kao izvora kompetencija:

- **znanja** (engl. *knowledge*),
- **vještina** (engl. *skills*),
- **stavova** (engl. *attitudes*).

Spomenute nastavne jedinice, na kraju studija, integriraju prethodno stečena znanja, vještine i stavove (na svim studijskim godinama, počevši od prve) u liječničku brigu o pojedinom pacijentu. Plan nastave po studijskim godinama s popisom kolegija, njihovom satnicom te pripadajućim ECTS-bodovima može se pronaći na [mrežnim stranicama](#).

Akadska godina traje od 1. listopada do 15. srpnja i u tom razdoblju:

- odvija se nastava u blokovima za pojedine predmete;
- predviđeno je vrijeme (razmjerno duljini trajanja nastavnog bloka) za ponavljanje gradiva i pripremu ispita;
- održavaju se prvi ispitni rokovi.

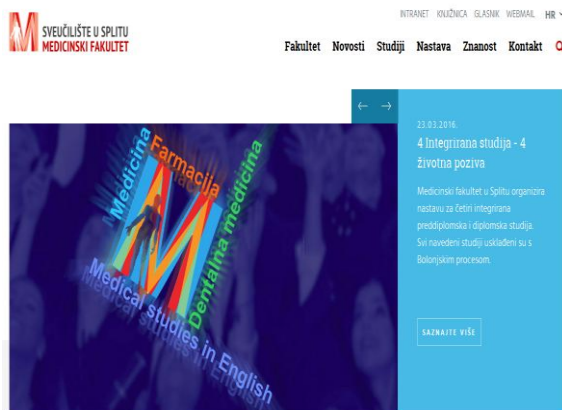
Akadska godina se ne dijeli na semestre, nego se nastava odvija kontinuirano. Za studente koji ne uspiju poloiti ispite u prvom roku, postoji mogućnost ponovnog pristupa ispitima. Drugi ispitni rok za svaki je kolegij utvrđen u drugoj polovini srpnja, a treći i četvrti u rujnu. Četvrti ispitni rok uvijek je komisijski. Svi navedeni ispitni rokovi unaprijed su određeni i definirani upisom kolegija. Detaljan *izvedbeni raspored*

nastave (akadamski kalendar) po studijskim godinama s datumima početka i kraja nastavnih blokova, vremenom predviđenim za pripremu ispita te datumima ispitnih rokova može se pronaći na fakultetskim [mrežnim stranicama](#). Studenti koji ne uspiju poloiti propisane ispite tijekom jedne godine, moraju ponavljati predmete koje nisu položili, što znači da će ih morati ponovno upisati, slušati i polagati. Ukoliko se zahtjeva ponovno slušanje tih predmeta, studenti ne će moći upisati predmete viših godina i tako će sebi narušiti organizaciju studija. Nadlaje, prema novom statutu Sveučilišta, studenti ni u jednoj godini ne smiju upisati više od 75 bodova ECTS.

U svijetu, osim klasičnog (predklinika/klinika) programa, studij medicine odvija se u obliku nastave **rješavanja problema** (engl. *problem based learning*, PBL) u kojem umjesto klasičnih predmeta poput anatomije, kirurgije i sl., studenti obrađuju jedan organ u sklopu kolegija, i unutar tog kolegija odrađuju građu tog organa, njegov razvoj, histologiju, patologiju, i liječenje bolesti koje zahvaćaju taj organ. Nakon toga, slijedeći kolegij na isti način obrađuje drugi organ.

Kako naći informacije o nastavi

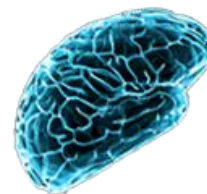
Sve informacije o nastavi nalaze se, i stalno se obnavljaju i osvježavaju, na mrežnim stranicama Fakulteta www.mefst.hr. Podatke o nastavi naći ćete odabirom naslova: *Integrirani studiji*, te *Medicina* (isto vrijedi za druge studijske programe Fakulteta), potom *Nastava*, pa *Katedre*, onda odgovarajuću katedru (*ime*), pa u katedri *Studij*, u studiju *Predmet*, i u predmetu sve pojedinosti o njegovoj nastavi,

ispitima, udžbenicima, mjestima za obraćanje, kompetencijama koje se stječu i ostalome. Raspored nastave može se vidjeti na stranici [Raspored Studenti](#), odabirom odgovarajućeg predmeta.

Ispiti

Ispit je postupak utvrđivanja ocjene stečenoga znanja, vještina i sposobnosti studenata. Zajedno s rezultatima kolokvija i provjere znanja tijekom trajanja nastave služi za konačno formiranje ocjene. Polaze se pisano, usmeno, praktično, ili kombinirano, s tim da je pisani dio ispita obavezan. Kada se ispit polaže usmeno, ispitivanje smije trajati maksimalno 45 minuta. Pravilnik o studiju i sustavu

studiranja detaljno opisuje uvjete i prava studenata, te Vam preporučamo da ga pomno proučite. Ovdje navodimo bitne stavke iz tog pravilnika:

- Ako se ispit sastoji od dva dijela, student koji položi jedan dio, a ne položi drugi dio, ne mora ponovno polagati dio koji je položio, osim u slučaju ponovnog upisa predmeta.
- Ispiti su javni. I student i ispitivač imaju pravo zahtijevati nazočnost drugih studenata i pripadnika akademske zajednice.
- Student ima pravo uvida u svoju ispitnu dokumentaciju u roku od 48 sati od objave rezultata ispita.
- Ispit iz jednoga upisanoga predmeta može se polagati najviše četiri puta u akademskoj godini u kojoj je predmet upisan. Četvrti put ispit se polaže pred ispitnim povjerenstvom koje imenuje čelnik sastavnice.
- Raspored polaganja ispita objavljuje se najkasnije jedan dan prije održavanja ispita na mrežnoj stranici ili na oglasnoj ploči Fakulteta.

Prosjek ocjena ne ovisi samo o ocjeni predmeta već i o ECTS-bodovima koje taj predmet nosi! Utvrđuje se na način da se umnošci prolaznih ocjena i ECTS-bodova svakog predmeta zbroje pa zatim podijele s ukupnim brojem ECTS-bodova svih predmeta koji se ocjenjuju, te se konačni rezultat zaokruži na dvije decimale. Primjer:

Predmet	Ocjena	ECTS
Medicinska fizika i biofizika	5	6
Medicinska biologija	5	9
Histologija i embriologija	5	10
Anatomija	3	20
Socijalna medicina	5	2
Kliničke vještine I	5	2
Medicinska humanistika I	5	2
Istraživanja u biomedicini i zdravstvu I	5	4
Izborni predmet 1	položio	2
Izborni predmet 2	položio	2
Tjelesni odgoj	položio	0
Engleski jezik I	položio	0
Ukupno stečeno bodova ECTS		60
Prosjek ocjena bez utjecaja ECTS	4,75	
Težinski prosjek ocjena	4,19	

Prava i dužnosti studenata

Medicinari u svojem profesionalnom životu daju savjete i provode postupke kojima bitno utječu na živote ljudi. Tu veliku odgovornost imaju ne samo prema drugima nego i sami prema sebi. Na Medicinskom fakultetu, čiji ste Vi sada članovi, postoje dobro utvrđena pravila. Savjetujemo vam da se dobro upoznate s njima jer za svoje neznanje sami odgovarate. Ovdje navodimo samo neke stavke iz glavnih dokumenata na fakultetu.

ETIČKI KODEKS

- Fakultet svakom svom članu mora osigurati sva ljudska prava koja se ostvaruju unutar sveučilišne zajednice te prava zajamčena Ustavom i zakonima Republike Hrvatske.
- Prava članova Fakulteta mogu se ograničiti samo radi ostvarenja prava drugih članova sveučilišne zajednice, pacijenata i opće javnosti, a u skladu s ciljevima Fakulteta i u mjeri u kojoj je to prijeko potrebno.
- Svaki član Fakulteta treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način koji isključuje svaku diskriminaciju, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje. Fakultet je dužan osigurati uvjete za ostvarivanje načela jednakosti i pravednosti.

Temeljni na etičkom kodeksu, deontološki kodeksi utvrđuju prava, obveze i opisuju prijestupe kojima se krše kodeksi i zbog kojih će biti pokrenute stegovne mjere. Očekuje se da studenti ne dolaze s idejama i molbama da se krše ili iskrivljuju postavljena pravila. Ne samo da se takvim molbama ne će udovoljiti, nego će ih se smatrati nedoličnim ponašanjem. Studenti se isto tako prije svega trebaju prilagoditi kriterijima koje traži odgovarajući zavod ili klinika. U sljedećim tablicama navodimo neke stavke deontoloških kodeksa koje možete pronaći na [mrežnim stranicama](#) fakulteta.

DEONTOLOŠKI KODEKS STUDENATA

DEONTOLOŠKI KODEKS NASTAVNIKA

utvrđuje prava:

na sudjelovanje u obrazovnom procesu, na pravodobno i primjereno upoznavanje s uvjetima studiranja te svim odlukama koje se tiču studiranja i studentskoga standarda

na pravednost i jednakost vrjednovanja rada i rezultata rada

na kolegijalan odnos nastavnika, poštovanje, uvažavanje i trud da se gradivo primjereno rastumači, prenese i ispita

na propisane i obznanjene konzultacije s nastavnicima

na sudjelovanje u obrazovnom procesu, kao i pravo utjecanja na taj proces, njegovo oblikovanje i vrjednovanje

na znanstveno istraživanje, objavljivanje i razmjenu rezultata istraživanja

neprekidnoga usavršavanja i ustrajanja na promicanju kakvoće i razine vlastita znanja i stručnosti unutar izabranoga područja

na napredovanje u službi prema odgovarajućim propisima i pravo da tuđi neprimjeren rad ne zadržava i ne odugovlači ostvarenje tih prava.

obveze:

postizanje što boljeg uspjeha u cilju osposobljavanja za svoje buduće zanimanje	nastojanje da studenti što djelotvornije postignu ciljeve predmeta
poštivanje rasporeda nastave i pohađanje obveznih oblika nastave	osigurati točnost, prikladnost i primjerenost sadržaja predmeta koji podučavaju
primjeren odnos prema kolegama, te pacijentima, uključujući čuvanje liječničke tajne	poštivati dostojanstvo svojih kolega i u suradnji s njima raditi u interesu napredovanja studenata i kolega nastavnika, te Fakulteta u cijelosti
izbjegavanje bilo kakvog oblika korupcije, nuđenja i primanja mita	izbjegavanje bilo kakvog oblika korupcije, nuđenja i primanja mita

Postupci koji se nikako neće tolerirati su:

- svi oblici plagiranja, krivotvorenja i drugi načini kršenja akademske čestitosti
- sudjelovanje u obrazovnom procesu u alkoholiziranom stanju ili pod utjecajem opojnih droga
- namjerno ometanje ili prekidanje nastave, istraživanja ili drugih akademskih aktivnosti
- uporaba ili namjera uporabe bilješki, podataka, za vrijeme ispita ukoliko nije izrijekom dopuštena
- pomaganje prilikom provjere znanja kada se očekuje da student samostalno obavi zadatak
- lažno predstavljanje i predstavljanje tuđega rada kao svojega
- zloraba računalnih sustava ili tehnološke opreme za nedopustive svrhe
- bilo koja vrsta namjernog fizičkog ozljeđivanja, zlostavljanja, uznemiravanja, ucjenjivanja, onemogućavanja, prijetnji, prisiljavanja, ponižavanja, zastrašivanja, izrugivanja, vrijeđanja ili slično

Titule u medicini i na fakultetu

Titula je počasni, stečeni ili naslijeđeni naziv koji pripada određenoj osobi, te se rabi prilikom obraćanja ili izvještavanja o osobi kojoj titula pripada. Titula se najčešće označava kraticom koja je specifična za pojedinu titulu, i čije je mjesto pisanja točno definirano kao prefiks ili sufiks imenu osobe. Upotreba naziva protivna odredbama ili lažno predstavljanje je kazneno djelo. Bolonjski sustav školovanja koji pretpostavlja dvije razine visokoga obrazovanja: 1) dodiplomsko školovanje u trajanju od 3 godine kojim se stječe najmanje 180 bodova ECTS nakon kojeg se ostvaruje naziv prvostupnika/prvostupnice (lat. *baccalaureus/baccalurea*), te, 2) poslijediplomsko školovanje u trajanju od najmanje 2 godine kojim se steče najmanje 120 bodova ECTS, i nakon kojeg se ostvaruje naziv magistra ili magistre (mag.). Iako sestrinstvo, primaljstvo i druge zdravstvene djelatnosti imaju ovaj oblik školovanja u Hrvatskoj, studij medicine organiziran je samo kao

integrirani dodiplomski i poslijediplomski studij trajanja 6 godina i najmanje 360 ECTS bodova. Titulu liječnika medicine (dr. med.) dodjeljuje medicinski fakultet nakon položenih svih ispita na studiju, te obranjenim diplomskim radom. Isto vrijedi i za magistra farmacije, te liječnika dentalne medicine. Licencijuu za rad liječnika, međutim, dodjeljuje *Hrvatska liječnička komora*, nakon odrađenog staža ili položenog državnoga ispita iz medicine (najavljeno je ukidanje staža za 2018.g., te bi licencije bile dodijeljene svim studentima koji završe priznati medicinski fakultet). Titule koje se stječu diplomom pišu se uglavnom iza imena osobe. Akademske titule koje se ostvaruju zaposlenjem na fakultetu (asistent, znanstveni novak), stjecanjem doktora znanosti i ostvarivanjem drugih uvjeta propisanih pravilnicima fakulteta i zakonom (docent, izvanredni profesor, profesor) u hrvatskom jeziku pišu se prije imena osobe (tablica 1). I dok svi prethodno nabrojeni mogu sudjelovati u nastavi i podučavanju mladih generacija studenata, samo docenti i profesori mogu ocjenjivati studente. U medicini, osim akademskih i specijalističkih titula koje se dodjeljuje nakon položenog specijalističkoga ispita, liječnicima medicine koji imaju više od 10 godina iskustva rada kao specijalisti medicine, te zadovoljavaju druge uvjete propisane pravilnikom Ministarstva zdravlja (npr. objavljeni znanstveni radovi, sudjelovanje u edukaciji i sl.) može se dodijeliti titula primarijusa (prim.).

Tablica 1. Pisanje akademskih i stručnih titula u medicini na hrvatskom i engleskom jeziku.

Hrvatski	Engleski	Značenje
Ime Prezime, dr. med.	Name Surname, MD	Liječnik
Ime Prezime, dr. dent. med.	Name Surname, DMD	Liječnik dentalne medicine
Ime Prezime, mag. pharm.	Name Surname, RPh	Magistar farmacije
mr. sc. Ime Prezime	Name Surname, MSc	Magistar znanosti
dr. sc. Ime Prezime	Name Surname, PhD	Doktor znanosti
doc. dr. sc. Ime Prezime	Ass. prof. Name Surname, PhD	Docent
(izv.) prof. dr. sc. Ime Prezime	Prof. Name Surname, PhD	(izvanredni) Profesor
prim. Ime Prezime	Primarius Name Surname	Primarius
Ime Prezime, dr. med., spec. obiteljske medicine	Name Surname, MD, family physician	Specijalist obiteljske medicine
prof. dr. sc. Ime Prezime, dr. med., spec. obiteljske medicine	Prof. Name Surname, MD, PhD, family physician	Profesor obiteljske medicine

Liječničke organizacije

Danas u svijetu postoji nekoliko državnih i međunarodnih udruga liječnika koje sudjeluju u promociji zdravlja i mira, razvijanju standarda medicinske edukacije i liječenja pacijenta, te izdaju liječnicima dozvole za rad. Ovdje navodimo samo kratke osnove o najvažnijima takvim organizacijama.

Hrvatska liječnička komora

Hrvatska liječnička komora (HLK) je samostalna, neovisna, staleška i strukovna organizacija liječnika na području Republike Hrvatske. Ona štiti prava i promiče interese liječnika, unapređuje liječničku djelatnost, brine se o ugledu liječnika i o pravilnom obavljanju liječničkog zvanja. HLK također izdaje *Liječničke novine*. Liječnici koji rade na području Republike Hrvatske na neposrednim poslovima zdravstvene zaštite obvezatno se udružuju u Hrvatsku liječničku komoru i plaćaju mjesečnu članarinu. Iznos članarine kreće se od 0,40% brutto mjesečne plaće za one koji ostvaruju prihode nesamostalnim radom, tj. 0,20% brutto mjesečne plaće za one koji ostvaruju prihode samostalnim (privatnim) radom. Liječnici koji su preuzeli obvezu preuzeli obvezu čuvanja tajnosti plaće plaćaju članarinu u iznosu od 2000 Kn, umirovljeni liječnici 40 kn/mjesec, a liječnici zaposleni u inozemstvu 100 EUR-a godišnje.

Liječnička komora osnovana je 1903. g. za područje Splita i okolice, a 1923. godine za područje Hrvatske, Slavonije i Međimurja sa sjedištem u Zagrebu. Dana 27. lipnja 1995. godine Komora donosi Statut, te 10. lipnja 2006. donosi **Kodeks medicinske etike i deontologije** koji definira temeljna načela rada liječnika, njihov odnos pacijentu/bolesniku, obitelji i regulaciji ljudske plodnosti, umirućim pacijentima, presađivanju tkiva i organa, biomedicinskim istraživanjima, ljudskom genomu, osobama s ograničenom slobodom, te prema drugim liječnicima i struci. Ovdje prenosimo samo temeljna načela:

- (1) *Liječniku je časna dužnost svoje životno usmjerenje i svoju struku posvetiti zdravlju čovjeka.*
- (2) *U tom smislu on će poštovati ljudski život od njegova početka do smrti, promicati zdravlje, sprječavati i liječiti bolest te poštivati ljudsko tijelo i osobnost i nakon smrti.*
- (3) *Liječničku će pomoć pružati jednako svima bez obzira na dob, spol, rasu, narodnost, vjersko ili političko uvjerenje, društveni položaj, poštujući pri tom ljudska prava i dostojanstvo osoba.*
- (4) *Svim svojim sposobnostima čuvat će plemenitu tradiciju liječničkog poziva održavajući visoke standarde stručnog rada i etičkog ponašanja prema bolesniku i njegovim bližnjima te zdravim osobama.*
- (5) *U svojem će djelovanju čuvati ugled i dostojanstvo liječničkog staleža i časno se odnositi prema kolegama.*
- (6) *Svoje znanje i umijeće uvijek će odgovorno primjenjivati u skladu s načelima ovog Kodeksa.*
- (7) *Genetski testovi i preinake genoma dozvoljene su isključivo u zdravstvene svrhe.*

Hrvatski liječnički zbor

Hrvatski liječnički zbor (HLZ) je dragovoljna udruga doktora medicine i doktora stomatologije osnovana radi promicanja i zaštite zdravlja naroda, stručnog i znanstvenog rada, njegovanja liječničke etike i zaštite staleških interesa. Osnovan je 5. kolovoza 1874. godine (Sbor liečnika kraljevina Hrvatske i Slavonije), i od 1877. godine izdaje *Liječnički vjesnik*.

Svjetska zdravstvena organizacija

Svjetska zdravstvena organizacija (engl. World Health Organization, WHO) je organizacija *Ujedinjenih naroda* koja djeluje kao jedinstveni instrument međunarodne zdravstvene suradnje među državama s ciljem dostignuća najvišeg stupnja zdravlja svih naroda. Trenutni ciljevi organizacije su borba protiv zaraznih bolesti, prevencija kroničnih bolesti, poboljšanje zdravlja trudnica i smanjenje smrtnosti djece. WHO izdaje godišnja *Svjetska izvješća o zdravlju* kojima možete pristupiti na ovim [mrežnim stranicama](#). WHO je osnovana 7. travnja 1948. godine, te se zbog toga 7. travnja slavi kao *Svjetski dan zdravlja*. Sjedište Svjetske zdravstvene organizacije je u Ženevi. Prvi predsjednik skupštine WHO-a bio je prof. **Andrija Štampar**, koji je 1926. g. sazeo načela koja su i danas temelj javnog zdravstva i socijalne medicine:

1. *Važnije je obavještavanje naroda od zakona.*
2. *Najvažnije je pripremiti teren u jednoj sredini i pravilno shvaćanje o zdravstvenim pitanjima.*
3. *Pitanje narodnog zdravlja i rad na njegovom unapređenju nije monopol liječnika, nego se s njim trebaju baviti svi bez razlike. Samo zajedničkom suradnjom može se unaprijediti narodno zdravlje.*
4. *Liječnik treba biti socijalni radnik; s individualnom terapijom se ne može mnogo postići; socijalna terapija je sredstvo koje ga može dovesti do pravog uspjeha.*
5. *Liječnik ne smije biti ekonomski ovisan o bolesniku, jer ga ekonomska ovisnost sprečava u njegovim glavnim zadacima.*
6. *U pitanju narodnog zdravlja ne smije se činiti razlika među ekonomski jakim i slabima.*
7. *Potrebno je stvoriti zdravstvenu organizaciju u kojoj će liječnik tražiti bolesnika, a ne bolesnik liječnika, jer se samo na taj način može u našem staranju obuhvatiti veći broj onih, čije zdravlje treba čuvati.*
8. *Liječnik mora biti narodni učitelj.*
9. *Pitanje narodnog zdravlja je većeg ekonomskog od humanitarnog značaja.*
10. *Glavno mjesto liječničkog djelovanja su ljudska naselja, mjesta gdje ljudi žive, a ne laboratoriji i ordinacije.*

Svjetsko liječničko udruženje

Svjetsko liječničko udruženje (engl. World Medical Association, WMA) je međunarodna organizacija osnovana 17. rujna 1947. u Parizu s ciljem da služi čovječanstvu težeći ostvarenju najviših međunarodnih standarda u medicinskoj edukaciji, medicinskoj znanosti, umjetnosti medicine i medicinskoj etici, te zdravstvenoj skrbi za sve ljude na zemlji. 1948. donosi Ženevsku deklaraciju, a 1949. *Međunarodni kodeks medicinske etike*, koji je nadopunjen 1968., 1983. i 2006. *Helsinšku deklaraciju* donosi 1964. godine, te je revidira 7 puta, od kojih je posljednji 2013. godine.

Crveni križ

ICRC

Međunarodni odbor crvenoga križa (engl. International Committee of the Red Cross, ICRC) utemeljio je Henry Dunat 1863. g. vođen iskustvom kojeg je stekao organizirajući volontere za pomoć ranjenima u sukobu Austrije i savezničke francusko-talijanske vojske i na osnovu kojeg je tražio da bude potpisana međunarodna konvencija koja će osigurati zaštitu civila žrtava rata, te omogućiti postojanje društva za pružanje pomoći u svim zemljama. Odbor danas brine o ranjenicima, postupcima prema ratnim zarobljenicima, sudjeluje u traženju nestalih osoba, zaštiti civila u ratu, arbitraži između zaraćenih strana, te nadgledanju da zaraćene strane poštuju četiri Ženevske konvencije i njihove odredbe. Zbog svog rada ICRC dobio je tri Nobleove nagrade za mir, i to: 1917., zbog pokušaja zaštite prava zatvorenika u I. Svjetskom ratu, uključujući pravo da kontaktiraju svoje obitelji; 1944., za velika djela učinjena za dobrobit čovječanstva tijekom II. Svjetskoga rata, i 1963., zbog zaštite ljudskih prava tijekom 100 godina od svojega osnutka. Danas postoje tri službena simbola ICRC-a: Crveni križ, polumjesec i dijamant (slika 4).

1864.

1929.

2005.

Liječnici bez granica

Liječnici bez granica (franc. Médecins Sans Frontières, MSF) je međunarodna organizacija osnovana 20. prosinca 1971. g. po završetku građanskog rata u Nigeriji, od strane francuskih liječnika i novinara koji su smatrali da svi ljudi, bez obzira na njihovu rasu, politička uvjerenja i religiju, zaslužuju medicinsku skrb, te da su njihove potrebe važnije od poštivanja državnih granica. Danas MSF pruža pomoć u više od 70 zemalja diljem svijeta čiji su stanovnici pod prijetnjom nasilja, oružanih sukoba, epidemija, pothranjenosti ili prirodnih katastrofa. Godine 1999. godine MSF-u je dodijeljena Nobelovu nagradu za mir zbog njihovog humanitarnog rada u cijelom svijetu.

Međunarodna udruga liječnika za prevenciju nuklearnog rata

Međunarodna udruga liječnika za prevenciju nuklearnog rata (engl. International Physicians for the Prevention of Nuclear War, IPPNW) je udruženje nacionalnih skupina liječnika, studenata medicine, zdravstvenih djelatnika i drugih ljudi koje brine to pitanje, s ciljem osiguranja svijeta bez prijetnji nuklearnog napada. Osnovana je od strane liječnika iz Amerike i Rusije 1980. godine, da bi 1985. dobila Nobelovu nagradu za mir zbog podizanja svijesti o katastrofalnim posljedicama uporabe nuklearnog oružja. Uz prevenciju nuklearnog oružja IPPNW danas radi i na edukaciji liječnika i studenata, te na pitanjima uporabe vatrenoga oružja.